Comportament animal 2013/2014

Codi: 100835
Crèdits: 6

Titulació	Tipus	Curs	Semestre
2500251 Biologia ambiental	OT	4	0

Professor de contacte

Nom: Xavier Espadaler Gelabert
Correu electrònic: Xavier.Espadaler@uab.cat

Utilització d´idiomes

Llengua vehicular majoritària: català (cat)
Algun grup íntegre en anglès: No
Algun grup íntegre en català: Sí
Algun grup íntegre en espanyol: No

Prerequisits

És convenient tenir aprovades la Zoologia General i l'Ecologia

Objectius

L'objectiu general és proporcionar coneixements que permetin pensar i argumentar de manera articulada sobre fets de comportament animal. La presentació de les diverses visions del comportament animal, fent especial èmfasi en les argumentacions evolutives i en el fenomen social, ha de possibilitar en l'alumne una visió crítica del què fa un animal. La metodologia que cal aplicar en la descripció, mesura i l'anàlisi d'una manifestació usualment efímera, és força estricta i permet donar suport a eventuals interpretacions de la/les funcions immediates i/o a llarg termini que es puguin proposar.

Competències

Biologia ambiental
- Analitzar i interpretar el comportament dels éssers vius.
- Assumir el compromís ètic
- Descriure, analitzar i interpretar les adaptacions i les estratègies vitals dels principals grups d'éssers vius.
- Desenvolupar la capacitat d'organització i planificació
- Identificar i interpretar la diversitat d'espècies en el medi.
- Obtener información, diseñar experimentos e interpretar los resultados
- Reconèixer i analitzar relacions filogenètiques.
- Resoldre problemes.
- Sensibilitzar-se en relació amb temes mediambientals.

Resultats d´aprenentatge

1. Analitzar quantitativament i interpretar el significat evolutiu i funcional del comportament animal.
2. Assumir el compromís ètic.
3. Desenvolupar la capacitat d'organització i planificació.
4. Interpretar els processos evolutius que han originat la diversitat animal.
5. Interpretar la distribució i les interaccions en el medi de les espècies animals i el seu impacte en la diversitat animal.

6. Obtenir informació, dissenyar experiments i interpretar-ne els resultats.
7. Reconèixer les característiques del medi que determinen la distribució dels principals grups animals.
8. Resoldre problemes.
9. Sensibilitzar-se en relació amb temes mediambientals.

Continguts

1. Història dels diferents enfocs en l'estudi del comportament animal. Escola psicològica, escola fisiològica i escola zoològica. Abans i després de Darwin. Tendències actuals.

2. Aspectes aplicats dels estudis del comportament: plagues, producció animal, conservació biològica. Comportament humà: possibilitats d'estudi.

3. Metodologia. Anàlisi paramètrica i no paramètrica. Estadística circular. Disseny de la investigació.

4. Descripció i mesura del comportament. Descripció funcional i descripció estructural. Definició de categories. L'etograma.

5. Tipus de mesura: latència, freqüència, duració, intensitat. Tipus de registre: registre continu i registre temporal. Diagrames de flux. Matrius sociomètriques. Anàlisi de seqüències i ritmes. Anàlisi de jerarquies. Restriccions legals.

6. Causes immediates del comportament. Percepció d'estímuls. L'"Umwelt". Estímuls externs i interns. Patrons fixats de conducta. Estímuls clau. Mecanisme desencadenant innat.

7. Motivació animal. Models hidràulic i jeràrquic. Conductes conflictives i activitats de desplaçament.

8. Origen de la conducta. Ontogènia i maduració.

9. Gens i comportament. Evolució de la conducta. Proves fòssils, històriques i experimentals. Microevolució. Modificació per paràsits. Paper de la conducta en l'evolució.

10. Significat adaptatiu del comportament. Us del temps i de l'espai. El rellotge biològic: factors endògens i factors exògens.

11. Navegació i migració. Selecció d'hàbitat. Distància individual, àrea de campeig i territori.

12. Busca i selecció d'aliment. Teoria d'optimització. Models de comportament.

13. Estratègies de supervivència. Cripsi i mimetisme.

14. Estratègies reproductives. Conflicte d'interessos entre sexes. Elecció de parella, festeig i selecció sexual. Tipus d'aparellament. Cura parental.

15. Processos individuals. L'aprenentatge. Tipus d'aprenentatge. Habituació i associació. Aprenentatge latent. Aprenentatge intuïtiu. Imitació. Cultures animals.

16. La impregnació. Restriccions filogenètiques. Període sensible. Estudis comparats de l'aprenentatge.

17. Comunicació i canals de comunicació. Ecologia de la comunicació.

18. El fenomen social. Graus de sociabilitat. Altruisme. Selecció de parentela. La parella, el grup i la societat.

Metodologia

Classes magistrals amb suport de TIC. Comentaris d'actualitat en l'àmbit del comportament.

Les sessions pràctiques són exemples de solucions concretes -mesures i anàlisi- d'algunes qüestions

conductuals. Solen tenir un format obert, que l'alumne pot continuar lliurement. En acabar el curs, l'alumne hauria de saber com enfrontar críticament qualsevol manifestació conductual i poder-ne emetre una valoració amb arguments.

Tutories de suport a la realització d'un treball pràctic. Aquest treball és un component important en la formació. Pot ser individual o de grup (màxim tres persones) i cal que formuli una qüestió o problema i el resolgui. La memòria -instruccions detallades al Campus Virtuial- s'ha de presentar abans de l'examen teòric.

Lectura comprensiva de textos.

Activitats formatives

Títol	Hores	ECTS	Resultats d´aprenentatge
Tipus: Dirigides			
Classes pràctiques	15	0,6	1, 3, 6, 8
Classes teòriques	30	1,2	1, 2, 4, 5, 7, 9
Tutories	5	0,2	1, 3, 6, 8
Tipus: Supervisades			
Treball pràctic	15	0,6	1, 3, 6, 8
Tipus: Autònomes			
Estudi	71	2,84	1, 4, 5, 7
Lectures obligatòries	10	0,4	1, 4, 5

Avaluació

La nota de l'assignatura s'obtindrà d'acord amb els següents elements:

1) Exàmen amb dues questions de teoria a desenvolupar (una d'elles pot ser d'exploració de dades brutes), i 6 preguntes tipus test (valor 6 punts).

2) Treball pràctic (valor 4 punts).

3) Exàmen de recuperació.

Cal treure mínim un 3 a l'examen per poder compensar amb el treball pràctic.

Activitats d´avaluació

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d´aprenentatge
Examen	60%	4	0,16	1, 4, 5, 7, 8
Treball pràctic	40%	0	0	1, 3, 6, 8

Bibliografia

Bibliografia de lectura obligada

Boakes, R.A. 1989. Historia de la psicologia animal. De Darwin al conductismo. Alianza Editorial. Madrid.

De Waal, F. 1993. La politica de los chimpancés. Alianza Editorial.

Eibl-Eibesfeldt, I. 1974. Etología. Omega. Eibl-Eibesdfeldt, I. 1977. El hombre preprogramado. Alianza Editorial.

Eibl-Eibesfeldt, I. 1993. Biología del comportamiento humano. Alianza Editorial.

Forsyth, A. 1995. Història natural del sexe. Edicions de la Magrana. Barcelona.

Griffin, D.R. 1986. El pensamiento de los animales. Ariel. Barcelona.

Hall, E.T. 1985. La dimensión oculta. Siglo XXI. México.

Hinde, R.A. 1977. Bases biológicas de la conducta social humana. Siglo XXI. México.

Maier, R. 2001. Comportamiento animal. Un enfoque evolutivo y ecológico. McGraw Hill.

Manning, A. 1977. Introducción a la conducta animal. Alianza Editorial. Madrid.

Martin, P. y Bateson, J. 1991. La medición del comportamiento. Alianza Editorial. Madrid.

Mateos, C. 2003. Bienestar animal, sufrimiento y consciencia. Servicio de Publicaciones. Universidad de Extremadura.

Pease, A. i Pease, B. 2000. Per què els homes no escolten i les dones no entenen els mapes. Editorial Amat. Barcelona.

Siegel, S. 1970. Estadística no paramétrica aplicada a las ciencias de la conducta. Trillas. México.

Slater, P.J.B. 2000. El comportamiento animal. Cambridge University Press.

Tinbergen, N. 1975. Estudios de etología. I. Alianza Editorial. Madrid.

Tinbergen, N. 1977. El estudio del instinto.Siglo XXI. México.

Tinbergen, N. 1979. Estudios de etología. II. Alianza Editorial. Madrid.

Wilson, E.O. 1980. Sociobiología. Omega. Barcelona.